

KLIMAAT INTERVIEW VVD-FRACTIELEIDER IN DE TELEGRAAF ZET COALITIE OP SCHERP

'Dijkhoff heeft iets KAPOT gemaakt'

Het interview dat VVD-fractieleider Klaas Dijkhoff aan De Telegraaf gaf over het klimaatakkoord heeft de verhoudingen in de coalitie ernstig verstoord. CDA, D66 en CU vragen zich sinds zaterdag af of de VVD nog wel door wil met het kabinet. Een reconstructie van de week die Rutte III voor het eerst op zijn grondvesten doet trillen.

door Wouter de Winther

Vanavond een week geleden lichten de telefoons van de fractieleiders van de coalitie op. Het is een bericht van VVD'er Klaas Dijkhoff. Hij vermeldt dat er de volgende dag in de krant een groot interview met hem over het klimaatakkoord zal verschijnen. Het bericht leest als een waarschuwing; hij benadrukt dat hij nog steeds achter het halen van de klimaatdoelen staat, zoals in het regeerakkoord is afgesproken.

Interessant, denkt een fractievoorzitter, die de Telegraaf-app in de vroege ochtend checkt om te kijken waar Dijkhoff op doelt.

Hij weet niet wat hij leest. In het interview haalt de fractieleider van 's lands grootste partij uit naar zijn collega's in de coalitie en noemt D66'er Rob Jetten expliciet een 'drammer'. Tegelijkertijd neemt de liberaal afstand van het klimaatakkoord, claimt hij als enige voor de belangen van de burger op te komen en zinspeelt hij op een kabinetscrisis als hij zijn zin niet krijgt.

Vergane glorie

Het artikel slaat in als een bom. Druk telefoonverkeer volgt, bijvoorbeeld tussen Jetten en de VVD-fractieleider. Verbijsterd zien de partijen Dijkhoff verklaren dat het klimaatakkoord niet zijn akkoord is, hoewel hij er op topniveau in het zogeheten cockpitoverleg over sprak met de coalitie. En op voorspraak van de VVD moest de liberale prominent Ed Nijpels de klimaattafels voorzitten. „Van ons hoefde dat niet”, merkt een coalitiekanon op, zijn weggeëbde loyaliteit richting de VVD illustrerend. „Nijpels is natuurlijk vergane glorie.”

hoe de verontwaardiging over het klimaatakkoord in zijn achterban exponentieel toenam.

Als het coalitieoverleg maandagochtend op het ministerie van Volksgezondheid begint, blijkt dat het nog steeds goed mis is. Woedend zijn de kopstukken van CDA, D66 en CU.

Gekaapt

De ChristenUnie slaat stevig op de trom. Het CDA

voelt zich genaaid. Het was immers Sybrand Buma die in de zomer aan de orde stelde dat de burger niet de dupe moest worden van de klimaatmaatregelen. Dat punt wordt nu door de VVD 'gekaapt', vinden ze. Het is ook potsier-

Premier Rutte zag in zijn vakantie met lede ogen aan hoe de verontwaardiging over het klimaatakkoord in zijn achterban exponentieel toenam. FOTO ANP

CDA-leider Buma is ronduit verbijsterd over de hint op een kabinetscrisis. FOTO ANP

lijk. Dijkhoff heeft volgens de christendemocraten het afgelopen half jaar vrijwel 'niks gezegd' over het mogelijk desastreuze effect voor de portemonnee van de burger. Wat zegt dit over de toekomst van de coalitie, wil Buma weten.

Voor het eerst zien ze in de coalitie ook Rob Jetten boos. Zijn voorganger Alexander Pechtold zou in deze situatie 'krijgend' tegen het plafond hebben gezeten, weet een coalitie-leider. Dat doet Jetten niet, maar ook de gebeitelde glimlach van de huidige D66-fractieleider blijkt te kunnen verdwijnen. Drammer genoemd worden vindt hij niet leuk. Maar boos is hij ook over de aanval van het VVD-Kamerlid Wybren van Haga op D66-minister Sigrid Kaag die ochtend in

Excuses worden niet gevraagd en komen dus niet

niet gevraagd en komen dus ook niet.

Het wantrouwen bij de rest blijft. Ze kunnen zich nog goed herinneren hoe Rutte ontlofte toen Buma het waagde om VVD-minister Bruno Bruins aan te pakken in een congressespeech. Ook CU-voorman Gert-Jan Segers' Facebook-bericht waarin hij afstand nam van de afschaffing van de dividendbelasting maakte Rutte 'heel boos'. „Rutte meet met twee maten”, stelt een coalitie-leider vast.

Het leidt er toe dat het in tijd fors uitlopende coalitie-

overleg bepaald niet in goede harmonie wordt afgesloten. CDA, D66 en CU hebben geen idee wat de VVD van plan was of is met de toekomst van het kabinet, het project waar de andere drie veel vereren om hebben moeten laten om het mogelijk te maken. De één spreekt van 'beschadigd karma' van Dijkhoff richting de coalitie, een ander zegt dat de verhoudingen 'veranderd' zijn. Een derde meent zelfs dat er 'iets kapot is gemaakt' door de VVD. „Zeker op korte termijn.”

Historisch

De volgende dag ertoe de ruzie nog na. In het vragenuurtje nemen de leiders van CDA, D66 en CU de premier onder vuur over het interview van zijn partijgenoot. „Echt historisch”, signaleert de ervaren PVV-voorman Geert Wilders, het begin van het einde van Rutte III suggereerd. Dat dat dichterbij lijkt gekomen, wordt niet eens meer ontkend in de coalitie-

top. Met name in CDA en CU houdt men nadrukkelijk rekening met een vervroegd einde van het kabinet door Dijkhoffs uitspraken.

Bij D66 worden opvallend genoeg kansen geroepen door de uithaal van de VVD'er. „Aan tegenliggers herkent men de juiste weg”

Een week geleden lichtte Dijkhoff de fractieleiders van de coalitie in over het interview. FOTO RENE BOUWMAN

– het aloude motto van oud-leider Pechtold – staat vele Democraten nog helder voor de geest. In de partij klinkt dat Jetten zich nu alleen maar nadrukkelijker voor het klimaat kan profileren, wat het uitstekend zou doen bij de (potentiële) achterban bij de aanstaande verkiezingen in de strijd met grote concurrent Jesse Klaver van GroenLinks. Geen wonder dat Klaver aanstaande maandag ineens een extra meet-up inlast, een partijbijeenkomst waar groene fans hun leider mogen toelichten. „Paniek”, concludeert een betrokken minister met enige tevredenheid.

Gevolgen

Die waarschuwt echter ook voor ingrijpende gevolgen van de uitspraken van Dijkhoff, zeker nu duidelijk is dat de VVD geen berouw heeft getoond. Hoewel er geen expliciete opdracht voor gegeven is, wordt verwacht dat VVD-bewindsli-

Het werd CU-voorman Segers destijds door premier Rutte niet in dank afgenomen dat hij op Facebook afstand nam van de afschaffing van de dividendbelasting. FOTO ANP

den het uit de rest van de coalitie zwaar voor hun kiezen gaan krijgen. Niet bepaald een prettig vooruitzicht voor de heren Blok, Dekker, Harbers, Bruins en Wiebes,

die in politiek zware tijden het voorbije jaar nadrukkelijk op clementie konden rekenen vanuit de coalitie. Met name Wiebes moet oppassen, klinkt het. De

De gebeiteld lijkende glimlach van D66-fractieleider Jetten kan toch verdwijnen, zo bleek afgelopen week. FOTO ANP

slechte communicatie rond het klimaatakkoord wordt eensluidend door de coalitie op het bureau van de minister van Klimaat geschoven. „Toen het klimaatakkoord gepresenteerd was, kroop hij lekker onder de kerstboom”, sneert een collega van de bewindsman. Wiebes mist overtuigingskracht, is eigenwijs en een chaoot, valt breed te horen. Fijntjes wordt er op gewezen dat Wiebes tijdens de formatie, tot kennelijk afgrijzen van zijn eigen partij, alles zomaar opgaf, inclusief de hypotheekrenteaftrek. Met kwetsbare bewindslieden weten ze doorgaans wel raad in de oppositie. Maar na het politieke mitrailleurvuur van de VVD-fractieleider is het hek ook in de coalitie van de dam. Of, zoals een coalitie-topper opwerpt: „Als Dijkhoff het doet, waarom zouden wij het dan laten?”